

## 5 Klein college bajeskunde

Met de regelmaat van de klok werd ik opgepakt. Ik zat dan op het politiebureau om te worden verhoord. Meestal klopte het wel waar ik van verdacht werd, maar hadden ze onvoldoende bewijs. Zonder bekentenis hebben ze dan geen zaak en daarom hield ik altijd mijn mond dicht, wat ze ook probeerden. En dat is verrekte moeilijk, want stel je voor: je bent verslaafd, maar krijgt je drugs niet en voelt je daardoor doodziek. Reken maar dat die linkerds daar gebruik van proberen te maken!

‘Beken nou maar, dan kun je naar het Huis van Bewaring en krijg je methadon.’

Maar ook andere gore trucs worden gebruikt om je aan het praten te krijgen.

‘Het gaat verdomd slecht met je vader. Hij heeft naar je gevraagd en wil dat je komt. Maar zolang wij de zaak niet rond hebben, kunnen we je niet laten gaan.’

Je moet een sterke mentaliteit hebben om dan niets te zeggen. En die wilskracht had ik en heb ik nog steeds, maar ik gebruik hem nu anders. Het is wel een heel proces geweest om die omslag te maken, maar dat is één van de redenen waarom ik mijn verhaal vertel.

Ze kunnen je een beperkt aantal dagen vasthouden op het politiebureau. Daarna moet je of naar een Huis van Bewaring, of ze moeten je vrijlaten. Zit je in het Huis van Bewaring maar ze krijgen de zaak niet rond, dan moeten ze je ook weer vrijlaten. Als politie en justitie vinden dat er wel voldoende bewijs is, komt de zaak voor de rechter. Het kan best zijn dat je in afwachting daarvan eerst weer vrijkomt. Als de rechter de zaak bewezen acht, kan hij je een vrijheidsstraf opleggen. Een korte straf zit je meestal uit in het Huis van Bewaring, voor een langere kom je terecht in een gevangenis.

Het verschil tussen een Huis van Bewaring en een gevangenis was dat je in de gevangenis wat meer mogelijkheden had voor bijvoorbeeld recreatie, sport en een vak leren in de werkplaats. In de laatste periode kon je af en toe met weekendverlof. In een Huis van Bewaring zat je veel meer achter de gesloten deur van je cel. De gevangenis was dus

te verkiezen boven het Huis van Bewaring, maar je was wel je vrijheid kwijt en had nog maar heel weinig zelf te beslissen.

Aan kankeren op het systeem, zoals de meeste gedetineerden deden, deed ik niet mee. Want uiteindelijk had ik er niet zo veel moeite mee om te zitten. Als je delicten pleegt, neem je nou eenmaal het risico dat je wordt opgepakt en veroordeeld, punt uit. Omdat ik dat aanvaardde, kon ik die consequentie ook aanvaarden en maakte ik er maar het beste van. Al met al viel het verblijf in de bajes mij dan ook nogal mee. Tegenwoordig mag je trouwens radio en tv op je cel hebben. Dan vind ik het niet gek dat de gevangenis bij ons in vergelijking met het buitenland wel wordt beschouwd als een soort hotel.

Tussen mijn zestiende en tweeëntwintigste ben ik regelmatig opgepakt en in politiecellen opgeborgen. Omdat ik altijd bleef zwijgen als er geen hard bewijs was moesten ze me nogal eens na een paar dagen weer laten gaan. Soms werd ik langer vastgehouden en werd ik overgebracht naar een Huis van Bewaring. Ook dan kwam het niet altijd tot een strafzaak en kwam ik er dus zonder veroordeling van af. Maar een aantal keren werd ik wel veroordeeld en een tijdje in een gevangenis gezet. Al met al heb ik in die periode met tussenpozen dat ik vrij was zo'n twee jaar achter hoge dikke muren, tralies, pantserglas en stalen deuren doorgebracht. 'Uitstapjes' waren dan beperkt tot korte verblijven in een luchtkooi van een paar vierkante meter of op een luchtplaats, waar je in ieder geval nog een paar stappen kon doen. Mijn langste straf was negen maanden. Het aantal veroordelingen is volgens mij vier, maar misschien heb ik wel vijf of zes keer voor de rechter gestaan. Documenten daarover heb ik niet, dus ik kan het niet meer nagaan.

In die jaren dat ik afwisselend vastzat en vrij was heb ik ook herhaaldelijk pogingen gedaan om van de drugs af te komen. Soms min of meer gedwongen in het kader van een veroordeling, maar herhaaldelijk meldde ik me ook vrijwillig aan bij afkickcentra, omdat het jachtige leven van gebruiken en stelen me in wezen ongelukkig maakte. Maar de verslaving bleek steeds sterker dan de wil om er af te komen en dan ging ik er weer vandoor om terug te vallen in mijn oude gedragspatroon. En onvermijdelijk werd ik dan wel weer eens opgepakt, in bewaring genomen en soms bestraft.

De allereerste keer, toen ik als schooljongen in het Huis van Bewaring had gezeten, zat ik in beperking. Maar de volgende keer was heel anders. Ik ontmoette mijn 'huisgenoten' onder andere bij het wassen, tijdens de recreatie en op werkzaal. Meneer Jonker, een burgermanne-tje naar het mij leek, zat een paar cellen verderop naast mij. Zo'n type boekhouder of winkelbediende was het, waarvan ik dacht: die zal zijn baas wel hebben opgelicht of een greep uit de kas hebben gedaan. Nu hing er op elke celdeur een briefje met de naam van de gedetineerde en de datums van binnenkomst en ontslag en die Jonker bleek nog tien jaar of meer voor de boeg te hebben. Toen werd ik helemaal razend nieuwsgierig naar wat hij dan wel op zijn geweten mocht hebben. Wat bleek? Die Jonker had zijn twee kinderen vermoord! Zo'n schijnbaar doorsnee burgerpikkie! En aan de andere kant van de gang zat een kerel die zijn vrouw om zeep had gebracht, terwijl je in hem eerder een saaie postzegelverzamelaar zag. Verder was ik omringd door overvallers, inbrekers, geweldplegers, oplichters en noem maar op wat er allemaal aan criminaliteit gepleegd wordt. En daar zat ik als 17-jarige midden tussen! Het maakte een behoorlijk diepe indruk op me.

Maar ja, alles went, ook het gezelschap waar je in zo'n inrichting middenin terecht komt. En na een tijdje zat je met iedereen te kaarten of tv te kijken zonder dat je er nog bij stilstond wie wat precies had uitgevreten.

Na mijn eerste veroordeling kwam ik niet meer als verdachte, maar als bestrafte in het Huis van Bewaring in Den Bosch terecht. Dat waren saaie dagen, die je voornamelijk in je cel doorbracht. Tot er plaats was op de werkzaal, moest je in je cel wasknijpers maken. Ook niet iets om de verveling mee te verdrijven, want iets wat meer geestdodend is dan knijpers maken is moeilijk te verzinnen. Gelukkig kwam ik daar gemakkelijk onderuit, dank zij een vriend die daar toevallig tegelijk met mij zat. Hij had een bajesbaantje, namelijk de cellen langsgaan om de volle knijperzakken op te halen. Dan liet hij er een die hij net een paar cellen verder had opgehaald bij mij achter, zodat ik altijd al een volle zak knijpers had, nog voor ik eraan was begonnen! Dat viel niet op, want hij kon ongecontroleerd zijn gang gaan.

Van mijn detenties herinner ik me momenten van diepe eenzaamheid wanneer ik in mijn eentje achter de deur zat. Op zo'n cel ben je

snel uitgekeken. Een sobere ruimte met een bed, een kastje, een stoel en een tafel. Het raam met de tralies ervoor of, zoals in Maastricht, dik pantserglas. De krassen op de deur die eerdere bewoners hebben achtergelaten. Het luikje waar af en toe een bewaarder door naar binnen gluurt. Het speakerboxje. De wc-pot in de hoek. Het gekooide lampje aan het plafond. De troosteloosheid ten top. Maar als ik dan dacht aan Papillon en besepte dat het allemaal niet nog één graadje erger, maar véle graadjes erger kon, dan vermande ik mij. Alleen maar zitten, zo min mogelijk denken, al dan niet met de radio aan, de tijd laten verstrijken, daar werd ik heel erg goed in.

Maar ik had ook vaak plezier met lotgenoten, want er waren altijd wel een paar jongens met wie ik het goed kon vinden. Een mens probeert toch onder alle omstandigheden er maar het beste van te maken en aan alles een positieve draai te geven. Zo keek je in het Huis van Bewaring uit naar de twee keer per week dat er recreatie was. Dan kon je tafeltennissen of met elkaar kaarten of tv kijken. Verder had je arbeid op de werkzaal, wat voor mij net zo iets was als op school zitten. Destijds zat je de meester te stangen, nu probeerde je de werkmeester over de rooie te krijgen. De kwajongen in mij was vaak niet te bedwingen. Zo moesten we eens bonbons in een zakje doen voor Jamin, de snoepgoedfabriek die toen nog in Den Bosch gevestigd was met winkels in het hele land. Maar ik en andere jongens namen stiekem tandpasta mee de werkzaal in, waarmee we die zakjes met bonbons bijvulden. Zo probeerde ik de uren op werkzaal met zo min mogelijk werk en zoveel mogelijk lol door te komen.

Maar er bleven genoeg lege en doodsaaie uren alleen op je cel over die je ook door moest zien te komen. Ik heb toen op mijn manier eens een trapzak gemaakt (nee, geen trappelsak, dat is heel wat anders) door een kussensloop vol te proppen met kleding en handdoeken en wat er verder maar voor in aanmerking kwam. Daar kon ik dan naar hartenlust tegenaan trappen. Dat klinkt misschien vrij achterlijk, maar ik kon er wel lekker mijn energie mee kwijt.

En dat je zolang je zat niet achter drugs aan kon gaan, gaf ook een zekere rust. Je had niet meer dat gejaagde leven van praktisch dag en nacht achter de dope aan te moeten. Er kwam een vorm van regelmaat

voor in de plaats: een dagprogramma dat begon met op een vaste tijd opstaan, je ontbijt krijgen, vervolgens naar de werkzaal gaan of op je cel zitten. Drugs scoren kon niet, dus het hoefde niet. In het Huis van Bewaring werd ook wel methadon verstrekt, waardoor het lichamelijk afkicken beter te verdragen was.

Om de verveling te doorbreken nam je natuurlijk elk middel te baat dat zich daarvoor leende. Eén zo'n mogelijkheid was: deelnemen aan de activiteiten van de geestelijke raadslieden. Nou speelde het hele geloof in mijn leven niet bepaald een hoofdrol. Van huis uit was ik katholiek en in die moeilijke jaren ging ik wel eens, als ik vrij was, naar de Sint-Janskathedraal om een kaarsje te branden. Ik vroeg dan aan God om me te helpen van de drugs en de criminaliteit af te komen, maar ging ondertussen gewoon door met stelen en gebruiken. Als ik dan weer naar buiten liep en besepte hoe schijnheilig ik was, voelde ik me erg ongemakkelijk. De worsteling tussen goed en kwaad, als je het zo mag noemen, was in mij dus al bezig, maar er veranderde niets in mijn gedrag.

In de bajes had ik in het begin contact met een priester, een katholieke geestelijke dus. Het was een klein mannetje dat je af en toe in je cel opzocht en je dan voornamelijk doorzaagde over je ziel en Jezus en de Bijbel. Maar werkelijk contact ontstond er niet, alsof hij niet echt belangstelling had voor wie er tegenover hem zat. Bij een volgende gelegenheid gaf ik daarom maar op dat ik protestant was. De dominee hield één keer per week een gespreksgroep en dan was je mooi weer een paar uur uit je cel. Verder was je, net als bij de katholieken, op zondag nog eens een paar uur achter de deur weg voor de kerkdienst.

De hoofdpredikant was dominee Jan Eerbeek. Als dominee was hij natuurlijk een geestelijke, maar als Jan Eerbeek bleek hij toch vooral iemand met een hart, iemand die zich interesseerde voor de mensen die daar hun straf uitzaten, de bajesklanten, die door de buitenwereld meestal als tuig werden uitgekotst. Hij praatte met je, niet om God aan de man te brengen, maar om je te leren kennen. En, denk ik nu, om je te helpen jezelf te leren kennen. Regelmatig hadden we in een klein spreekkamertje lange gesprekken over wie ik was, over mijn achter-

grond en geschiedenis, over hoe ik in het leven stond en over de dingen dacht. Dat was heel persoonlijk en ging ook diep. Dat was een hemelsbreed verschil met de gesprekken die ik eerder met de pater had gehad. Ook in de groepsbijeenkomsten stonden de deelnemers zelf centraal.

Tijdens één van die bijeenkomsten liet Eerbeek een documentaire zien over Martin Luther King, de zwarte Amerikaanse dominee, die zich met al zijn kracht inzette voor vrede en gelijkheid en liefde en dat met de dood heeft moeten bekopen. Die documentaire maakte een diepe indruk op mij die tot op de dag van vandaag voortduurt. King deed het bijna onmogelijke: liefde als wapen tegen de onderdrukking en het geweld waar de zwarte bevolking toen nog volop onder leed. De overtuiging en de vastberadenheid van die man! Niet terugslaan, maar de onderdrukker met blote handen en woorden van verzoening tegemoet treden! Daarmee koos hij de weg van de meeste weerstand. En werd lafhartig doodgeschoten. En toch heeft hij veel bereikt. Alleen al het feit dat er, tientallen jaren later, in 2008 in de Verenigde Staten voor het eerst een kleurling tot president is gekozen, is een overwinning van die weg.

Vanuit Den Bosch werd ik toen overgeplaatst naar het Huis van Bewaring te Maastricht. Dat was een lichte verademing, want het gebouw in Den Bosch was meer dan honderd jaar oud en erg somber. De cellen maakten een verwaarloosde en wat gore indruk en er viel nauwelijks daglicht naar binnen. In Maastricht kwam je in een modern gebouw terecht, met de afmetingen van een torenflat. Daar was je cel schoner en kon je naar buiten kijken, maar het regiem was een stuk strenger.

Bij binnenkomst kreeg ik meteen rapport, dat wil zeggen: vierentwintig uur je cel niet uit, op twee keer een half uur luchten in een soort kooi na. Ik zal wel geprobeerd hebben iets mee naar binnen te smokkelen en een grote mond hebben gehad toen dat ontdekt werd, maar precies weet ik het niet meer.

In zo'n moderne bajes gaat veel elektronisch. Vooral de deuren. Behalve tegen je celdeur loop je ook elders voortdurend tegen deuren aan die in principe afgesloten zijn. Bovendien word je daar door camera's in de gaten gehouden. Een bewaarder is dan ook iemand die vanachter een batterij monitors ergens anders in het gebouw in de gaten zit te

houden wie waar is en waarheen gaat. Als bekend is wie er voor zo'n deur staat en waar hij heen moet en dat is in orde, dan wordt op afstand – zoem klik – de deur voor je open gedaan. Dan loop je een gang door tot de volgende deur, die ook weer apart voor je moet worden geopend. Zoem klik en je kunt weer een stukje verder. Er komt geen zichtbare bewaarder meer aan te pas. Je hebt daardoor veel minder menselijk contact. Wat toch weer een verarming is, vergeleken met zo'n ouderwetse bajes als in Den Bosch. Die trouwens in 2008 gesloten is.

Mag je luchten, dan ga je volgens dezelfde methode met de lift naar beneden. Soms sta je daar dan in met een paar medegedetineerden. Dat gaat zoals het ook elders in liften gaat: je staat zwijgend naast elkaar of er worden wat korte opmerkingen of grapjes gemaakt. Maar er is daar in die kleine ruimte en korte reis naar boven ook wel eens een gedetineerde door een aantal lotgenoten flink toegetakeld. Die man had een meisje seksueel misbruikt en met zo'n delict ben je in de bajes – en niet alleen daar – het laagste van het laagste. En dan is de kans groot dat je behalve de vrijheidsstraf van de rechter ook nog eens een lijfstraf krijgt van je medegedetineerden. Die deze straf bovendien maar meteen zelf uitvoeren ook. Dat deugt absoluut niet, maar het is wel de harde werkelijkheid.

Tijdens deze detentie werd ik opgeroepen door de politie in verband met een overval door twee man gepleegd. Je wordt dan in een justitiebusje naar het politiebureau getransporteerd. Eén verdachte was opgepakt en had mij genoemd als mededader. Meer bewijs hadden ze niet en ik wist dat dat onvoldoende was om mij voor die overval te vervolgen. Dus ontkende ik alles en nadat ik voor de afwisseling weer een aantal dagen op het politiebureau had gezeten, reed het busje weer voor om me terug te brengen naar Maastricht.

In de twee jaar die ik alles bij elkaar gastvrijheid genoot in rijksgebouwen waar ik liever niet was geweest, heb ik hooguit vijf keer bezoek gehad, als het niet minder was. Als je ziet dat anderen wekelijks bezoek krijgen, voelt dat knap beroerd. Alsof niemand om je geeft. De enige die ik een enkele keer zag was mijn broer. Mijn ouders niet. Dat ik daar zat, was 'eigen schuld' en dus verdiend, waar ze op zich gelijk

in hadden. Dat was iets waar ze zich kennelijk niet overheen konden zetten en dus kwamen ze niet. Dat steekt wel, maar ik nam het ze niet kwalijk. Met hun andere zoons, mijn broers, hadden ze ook al veel te verstouwen gehad. Ik verwerkte het op mijn manier door mentaal harder te worden. Een sterke geest kan meer incasseren.

Toen werd ik op een dag opeens opgeroepen omdat er een bezoeker voor me was. Maar het was geen bezoeker, dus familie of een vriend kon het niet zijn. Wie zou mij nou willen spreken en waarom? Nou, dat bleek toen we in een bezoekerskamertje tegenover elkaar kwamen te zitten: de bezoeker was deurwaarder of ambtenaar bij het rijksincassobureau of zoiets, vermoed ik, want hij wilde geld van me! Als ik het me goed herinner had hij namelijk een stapel bekeuringen bij zich, die blijkbaar nog open stonden. Daar ging hij me dus over onderhouden. Maar verrassend genoeg nam dat gesprek een totaal andere wending.

‘Steek die bonnen maar je weet wel waar,’ zoiets zal ik wel gezegd hebben. ‘Veranderen kan ik toch nooit.’

Dat ik nog eens van de eenmaal ingeslagen weg zou afkomen betwijfelde ik ook echt. Die kaarsjes in de Sint Jan hadden me dat wel duidelijk gemaakt: er zat diep in mij veel onvrede met het leven dat ik leidde, maar me ervan los maken lukte toch van geen kanten. Als ik daarover nadacht werd ik er depressief van.

‘Denk je echt dat je niet kunt veranderen?’ vroeg die man.

‘Ik heb het vaak genoeg geprobeerd,’ antwoordde ik. ‘Maar het is een cirkel waar ik niet uit kom. Zodra ik vrij ben ga ik achter de drugs aan. En dus moet ik stelen.’

‘Misschien wil je dat graag geloven,’ zei die man. ‘Dat is de makkelijkste weg. Maar volgens mij kun je wel degelijk veranderen. Dat is namelijk vaker vertoond.’

Uit zijn tas met bekeuringen haalde hij toen iets anders tevoorschijn. Een pocketboek dat hij voor me neerlegde.

‘Lees dit maar eens,’ zei hij. En hij sloot zijn tas weer af, gaf mij een hand, gaf de bewaarder een seintje dat hij klaar was en vertrok. Met bekeuringen en al. Hij zal zich aan het begin wel voorgesteld hebben, maar al sla je me dood, ik heb geen idee wie dat was.

Zoem klik gangen door zoem klik terug naar mijn cel. Daar bekeek

ik dat boek. *Ik zal nooit meer huilen* heette het. Het was geschreven door ene Nicky Cruz, samen met een journalist of andere pennenlikker.<sup>1</sup>

Dat bezoek was al hoogst bijzonder verlopen. Maar het echte mirakel kwam daarna pas: ik ging het boek lezen! Een keihard feit is namelijk dat ik nog nooit een boek gelezen had. Lezen deed me helemaal niets. Dat sommige andere gedetineerden wekelijks een aantal boeken uit de bibliotheek leenden vond ik raar. Zelf kon ik een hele dag op een stoel voor me uit zitten turen. Natuurlijk kost dat wel moeite, net als op het politiebureau blijven zwijgen, maar ik heb die geestelijke hardheid nou eenmaal ontwikkeld.

En ik begon niet alleen te lezen, ik las ik het boek ook bijna in één keer achter elkaar uit. Het was waanzinnig spannend en ook heel herkenbaar, al was ik vergeleken met die Cruz maar een lief manneke. Cruz, een Porto Ricaan, kwam op zijn 15<sup>e</sup> in een New Yorks getto terecht en raakte daar in het straatbendeleven verzeild. In die keiharde wereld stond hij zijn mannetje en was hij op zijn zeventiende al leider van een jeugdbende met gangsterallure. Hun gewelddadigheid was buitensporig: leden van andere bendes werden genadeloos mishandeld en om het leven gebracht. Roof was schering en inslag. Natuurlijk werden er ook drugs gebruikt. Een Capone dus? Tja, die kant ging het wel op. Overvallen, berovingen, straatoorlogen met messen, knuppels, schiettuig, in alles ging hij voorop. Niet iemand die last van een geweten heeft, zou je zeggen, want daarvan leek elk spoor te ontbreken. Maar ergens zat het toch wel, want er kwam een ommekeer in het leven van Nicky Cruz, of liever gezegd in Nicky Cruz zelf. In zijn geval bekeerde hij zich tot God. En knokte zich los uit zijn gangsterbestaan en meedogenloosheid. Een totale omslag maakte hij door. Hij doorliep een Bijbelschool en ging zelf evangeliseren.

In zekere zin herkende ik in Cruz mezelf, maar dan sterk uitvergroot. Niet in het geweld waar hij kennelijk van genoot, want dat heb ik helemaal niet, maar wel in het zich totaal wijden aan extreem bezig zijn met wat je doet. Zoals hij met zijn jeugdbende tekeer ging, zo was

---

1 Nicky Cruz & Jamie Buckingham (mei 1994). *Ik zal nooit meer huilen*. Hoornaar: Stichting Uitgeverij Gideon. Oorspronkelijke titel: *Run, Baby, Run*. Deze Nederlandse uitgave vermeldt niet wanneer en waar de oorspronkelijke Engelstalige uitgave verscheen.

ik bezig met stelen, gebruiken en af en toe gokken zolang ik niet achter de tralies zat: met totale inzet en zonder scrupules of remmingen. Maar die herkenning was niet wat op mij zo'n diepe indruk maakte. Nee, wat mij tot in het diepst van mijn gemoed raakte was dit: hier was iemand die werkelijk weerzinwekkend tekeer was gegaan, die tot over zijn oren in de criminaliteit zat, die dat met volle overtuiging jarenlang had gedaan, maar die iets gepresteerd had wat mij onmogelijk leek: eruit komen en een volkomen ander leven beginnen!

De man die bekeuringen kwam innen had zijn punt gemaakt. Het kon, jezelf veranderen.

Maar ik, kon ik het ook?

Of het zo moest zijn kwam ik wat later in de bajesbibliotheek een boek tegen van Martin Luther King: *Wandelt in de liefde*.<sup>2</sup> Voor het eerst en het laatst in mijn leven heb ik toen een boek geleend. En voor de tweede keer in mijn leven heb ik toen een boek gelezen. Later heb ik er zelfs een exemplaar van gekocht. Ik ben nu dus de trotse eigenaar van een bibliotheek met twee boeken! Dat van Nicky Cruz, de kleine Capone, en dat van de grote Martin Luther King.

Net als *Ik zal nooit meer huilen* maakte *Wandelt in de liefde* een haast verpletterende indruk op me. Na mijn eerste kennismaking met King in die documentaire, gaf dit een nog dieper inzicht in zijn opvattingen en levenshouding. Er staan gedachten in die mij tot op de dag van vandaag houvast en inspiratie geven. De allerbelangrijkste is wel die over de slang en de duif. Het hoofdstuk 'Een waakzame geest en een teder hart' gaat daarover. King bouwt daarin voort op een fragment uit de Bijbel: 'Weest dan voorzichtig als slangen en argeloos als duiven'<sup>3</sup> King legt dat in zijn eigen woorden zo uit: *Wij moeten het onverdelgbaar taaie van de slang doen samengaan met het zachte van de duif – een waakzame, vaste geest verenigen met een zacht, vertrouwend hart.*

Hij bedoelt daarmee dat je taai en vasthoudend van geest moet zijn, maar tegelijkertijd een begrijpend en vergevingsgezind hart moet hebben. Je kunt het denk ik ook zo zien dat je aan de ene kant realistisch

---

2 Martin Luther King (1964). *Wandelt in de liefde*. Arnhem: Van Loghum Slaterus.

3 Mattheüs 10:16.

Toch glipte die kaart er bij de controle doorheen en reikte een bewaarder onbewust heroïne uit aan een gedetineerde!

Aan het eind van mijn detentie voerde mijn broer me bij een van zijn zeldzame bezoeken zo dronken, dat ik niet meer op mijn benen kon staan en tussen twee bewaarders werd afgevoerd naar de strafgang.

In Vught kon je ook een aantal vakopleidingen doen. Mij sprak, ondanks mijn twee linkerhanden, de cursus lassen wel aan, een vak waar Indische mensen, Molukkers en ook Surinamers gevoel voor hebben. Je moet een vaste hand hebben en geconcentreerd zijn. En toen ik het een beetje onder de knie had en ontdekte dat ik een mooie gelijkmatige las ('rups' zeggen lassers) kon leggen was dat wel een kick. Toch een kwaliteit die ik niet in mezelf vermoed had!

In de laatste fase deed ik mee aan een experiment: vrachtwagenlessen. Dat was een unieke gelegenheid om niet alleen je cel maar zelfs ook de poort uit te komen. Die lessen interesseerden me niet zo erg, maar zo'n kans om te proberen hasj en drank mee naar binnen te smokkelen kon ik niet laten lopen. Helaas, ik werd gepakt en meteen weer op rapport geslingerd, dus hup, de strafgang in! Het was meteen het einde van het experiment. Jammer voor de jongens die er misschien wel serieus mee bezig waren...

We hadden ook wekelijks sport. Voetballen kon ik niet, maar ik heb me in de conditietraining wel geleidelijk opgebouwd. Dat begon al in Maastricht. In het begin viel ik zowat flauw, maar met discipline – en die had ik en heb ik – kun je ver komen. Uiteindelijk won ik in Vught een conditietest met hindernissen, zoiets als een stormbaan. Dat was meteen een sterke bevestiging dat ik met mijn wilskracht iets kon bereiken.

Met de groepsleiders in Vught kon ik het over het algemeen goed vinden. Met één van hen, John, speelde ik heel wat partijtjes schaak, wat ik van mijn vader had geleerd, en tafeltennis. Die partijtjes hadden vrijwel altijd dezelfde uitslag: met pingpong versloeg hij mij steeds, met schaken zette ik hem vrijwel altijd mat.

Als ik erop terugkijk was het toch op één of andere manier een spannende en leuke tijd.

Met het goede voornemen om uit de wereld van drugs en criminaliteit te stappen, stapte ik na mijn invrijheidsstelling weer naar Ad van

Emmerik, mijn taekwondoleraar, om de trainingen te hervatten. Ook ging ik naar de omscholing om verder te gaan met de cursus lessen. Zo gaf ik uitvoering aan mijn voornemen om door keihard te sporten en een vak te gaan uitoefenen voorgoed uit de wereld van de drugs en de criminaliteit te blijven. Voor mij stond het als een paal boven water dat het mij op die manier in mijn eentje zou lukken.

Maar zo simpel bleek het niet te zijn, want een verslaving aan hard drugs schud je maar niet even van je af. Uiteindelijk ben ik pas echt clean geworden, en dan bedoel ik vooral geestelijk clean, door mij door het meest strakke en strenge afkickprogramma dat er toen bestond, heen te knokken. Maar het moest allemaal eerst nog een stuk erger worden eer ik de kracht opricht om definitief te nokken. Dat lukte pas nadat ik de dood onder ogen had gezien.